

Több szelvényben (P/5, R/5) is megfigyelhető volt egy nagyjából ÉNy-DK-i irányú, szabálytalan alakú, hol masszívabb, hol lazább sóderos réteg, amely korai (1. századi) félig földbe vájt objektumok feltöltéseként, illetve planírozásaként jelentkezett. Ezt a sóderos réteget a 2. századi fossa vágta. A több helyen jelentkező nagyon kemény masszív sóderszintek alapján provizórikusan útnak határozható meg funkciója.

Az S/5-ös szelvény déli részén felülről ovális, metsetben méhkas alakú, tapasztott aljú tárolóverem került elő (8/a obj.), melyet részben a már betöltött fossába, részben a sárga bolygatatlan altalajba mélyítettek be a 3. század folyamán. A feltehetően gabona tárolására szolgáló verem betöltéséből többek között üvegolvadék, öntőtégely töredéke, állatcsontok, emberi koponya töredéke, tegula és késő római mázas kerámia került elő, legalján pedig egy 4. századi érmet találtunk (restaurálása folyamatban). Ennek alapján a 4. század végére, 5. század elejére tehető a tárológödör használatának megszűnése.

Itt jegyezném meg, hogy ebben az ásatási évben is, a tavalyihoz hasonlóan, csak minimális késő római (4–5. századi) leletet találtunk, ami arra utalhat, hogy ebben az időszakban már nem lakták a vicust, hanem beköltöztek az egyre szaporodó barbár támadások elől a biztonságosabb erőd falai közé.

A római kori leletanyagokon kívül bronzkori kerámia is jelentkezett a feltárt területen, de objektumokat nem tudunk az ideai ásatásunk során ehhez a korszakhoz kapcsolni.

Az ideai ásatásokhoz kapcsolódik még, hogy megbízást adtunk a paksi székhelyű Geodézia Kft.-nek a Bottyán-sánc déli lejtőjének szintvonalas felmérésére.

Az előkerült fémleletek a szekszárdi Wosinszky Mór Múzeumban történő restaurálást követően a paksi Városi Múzeumban nyerne elhelyezést a kerámialeletekkel együtt.

Jövő évi ásatásunk során tovább kívánunk haladni a Bottyán-sáncon déli irányba, ahol már lakóépületek várhatóak.

BESZÉDES JÓZSEF

231. Panyola, Ásottfok

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

A lelőhely feltárása 1991-ben kezdődött el és ez ideig minden nyáron folyt. Az 1999. július 7. és augusztus 5. között zajló ásatási szezonban csupán egy házmaradványt sikerült feltárnunk, mert csupán két munkatársunk volt.

A hosszúkás, téglalap alakú ház beásásban kemence maradványai is előkerültek. Lepénysütő és kevés üvegsalak maradvány is volt egyéb kerámiatöredékek és állatcsontmaradványok között. A szomszédos szelvényben is előbukkant egy másik ház maradványa, de azt teljesen feltárni már nem volt módunk.

Munkatárs: Szimonova Eugénia. A munkálatokat a Károli Gáspár Református Egyetem részéről Hidán

Csaba László ellenőrizte, közreműködött Voronkó Vera mint felmérő-rajzoló.

DR. ERDÉLYI ISTVÁN

232. Pásztó, Szent Imre tér 12., Szalai-malom

(Nógrád megye) Kk, Ú

Pásztó város műemlékileg védett központjának dél-keleti részén áll a Szalai-malom romos épülete, melyet az önkormányzat képviselőtestülete 8/1999. I. 26. számú határozatában helyi védelemre javasolt. Az 1999 májusában meghirdetett Nemzeti Örökség Program pályázaton a pásztói önkormányzat 500 000 Ft-t nyert az épület kutatására, mely összeget 100 000 Ft-tal kiegészített, és ebből az összegből 1999. szeptember 20–október 15. között megtörtént a kutatás.

A romos épület a város belsejében, a műemlékileg védett központban áll. Északi fala teljesen hozzáépült a dombfalhoz és felülről feltöltődött a fölötte lévő kertekből, de így járt a keleti fal is. Rendkívül elhanyagolt, szemetes volt a két helyiségből és a keleten hozzáragasztott, most garáznak használt alacsonyabb helyiségből álló volt malom. A Ny-i helyiség a nagyobb, ezt magasan borította a szeméttel kevert törmelék, benne kövek, fatörzsek, a falak tetején bokrok, futónövények.

A kisebbik helyiségben a déli fal mentén padlógerendán nyugvó 3 fapillér tart egy féltetőt. A helyiség keleti és déli falát többretegű meszelés borítja. A helybeliek szerint ez volt a gépház. A féltető gerendájától északra eső részen a helyiséget vastag szemétreteg borította a lebetonozott padlaton. Az északi fal közelében betongyűrűből álló kút van. Egy hétig tartott, amíg innen a betonlajzat szintjéig kihordták a szemetet. A nagyobb helyiségben először a köveket, majd a szemetet gyűjtöttük össze. A középső ajtónál kezdtük és haladtunk észak és nyugat felé. A bejárat szintjéig vittük ki a törmeléket, amiből különböző mintázatú zöld mázas kályhacsempék kerültek elő. A laza szemetes törmelék alatt vastag égésréteg volt. 1948-ban leégett az épület, a fafödém, a tetőszerkezet, megégték a falak és a padozat, amely állítólag deszka (hajó)padló volt. Megégett pala és faszén alkotja az égésréteget, amely az egész épületen végigkövethető.

Kétheti tisztogató munka után kijelölhettünk egy 1,5 m széles kutatóárkot az épület hossz tengelyében, amely a teljes K-Ny hosszúságban átmetszette az épületet. A nagyobbik helyiség keleti fala mellett egy 1,10 m széles, 0,8 m mély aknát találtunk, melynek árokba eső szakasza 1,2 m törmelékkal, kővel és téglával volt tele és kibontása közben kisméretű vaslapátokat találtunk. Ezeket gumiszalagra szerelték, és ezek vitték fel a bűzát őrölni.

A kutatóárok közepén 0,55 m mélységben fagerenda elkorhadt nyomát találtuk. Ez talpgerenda, ami É-D irányban végig volt fektetve a helyiségben. Keleti oldala mellett élére állítva egy törött malomkővet találtunk, alatta habarcsban téglákat, mellette egy lapos négyszögű követ. A gerenda nyugati oldala mellett 0,3 m átmérőjű